

Finanční arbitř

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x
e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/31334/2017
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/1869/2016

N á l e z

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 21. 11. 2016 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti Raiffeisenbank a.s., IČO 49240901, se sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 78 Praha 4, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 2051, zastoupené na základě plné moci ze dne 18. 3. 2016 JUDr. Jiřím Novákem, advokátem evid. č. ČAK 11314, se sídlem ■ (dále jen „Instituce“), vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, o zaplacení částky ve výši 38.104,33 Kč, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se domáhá vydání bezdůvodného obohacení, které Navrhovatel uhradil Instituci na základě neplatného ujednání smlouvy o úvěru o smluvním úroku z prodlení.

Finanční arbitř při zkoumání podmínek řízení z předložených podkladů zjistil, že ■, nar. dne ■, zemř. dne 12. 11. 2014, posledně bytem ■ (dále jen „Zůstavitel“), uzavřel se společností Citi a.s. (původně Citibank a.s.), IČO 16190891, se sídlem Evropská 423/178, 166 40 Praha 6 - Vokovice (dále jen „Citi a.s.“), dne 21. 2. 2007 smlouvu o aktivaci Benefit Citi karty pro využití bankovních služeb č. ■ (dále jen „Smlouva o úvěru“).

Finanční arbitř dále zjistil, že Zůstavitel dne 12. 11. 2014 zemřel a dluh Zůstavitele ze Smlouvy o úvěru nabytí smrtí Zůstavitele Navrhovatel, jak rozhodl usnesením ze dne 17. 2. 2016, spis. zn. 32 D 861/2014, Nd 323/2014, Okresní soud v Kladně.

Z veřejně dostupného obchodního rejstříku finanční arbitř zjistil, že na základě smlouvy o převodu podniku, uzavřené dne 29. 12. 2007 mezi společností Citi a.s., jako převodcem, a společností Citibank Europe plc, založené a existující podle irského práva, se sídlem na adrese 1 North Wall Quay, Dublin 1, Irsko, registrované v rejstříku společností v Irské

republice pod č. 132781, podnikající na území České republiky prostřednictvím Citibank Europe plc, organizační složka, IČO 28198131, se sídlem Evropská 423/178, 166 40 Praha 6 (dále jen „Citibank Europe plc“), jako nabyvatelem, byl s účinností k 1. 1. 2008 celý podnik společnosti Citi a.s., převeden na společnost Citibank Europe plc., která se stala univerzálním nástupcem společnosti Citi a.s.

Z podkladů předložených v řízení zahájeném Navrhovatelem proti společnosti Citibank Europe plc a vedeném pod spis. zn. FA/SU/1369/2016, finanční arbitr zjistil, že věřitelem pohledávky ze Smlouvy o úvěru se na základě smlouvy o koupi části závodu ze dne 5. 1. 2016 uzavřené mezi Institucí a společností Citibank Europe plc stala věřitelem pohledávky ze Smlouvy o úvěru Instituce.

Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele ve smyslu § 1 odst. 1 ve spojení s § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, protože nezjistil, že by Navrhovatel v právním vztahu s Institucí založeném Smlouvou o úvěru nevystupoval jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy.

Společnost Citi a.s. byla v době uzavření Smlouvy o úvěru bankou podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a mezi její hlavní činnosti patří podle § 1 odst. 1 písm. b) tohoto zákona poskytování úvěrů. Společnost Citi a.s. byla oprávněna k výkonu této činnosti na základě licence udělené Českou národní bankou. Společnost Citi a.s. tak může být institucí ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi. Jelikož Instituce vstoupila do práv a povinností společnosti Citi a.s., finanční arbitr dále v textu nálezu hovoří o Instituci jako o smluvní straně Smlouvy o úvěru.

Smlouva o úvěru je podle svého obsahu i označení smlouvou o úvěru ve smyslu § 497 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“). Smlouva o úvěru, která je předmětem tohoto sporu, je smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr a byla uzavřena za účinnosti zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb. (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“).

K rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je finanční arbitr příslušný, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

3 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že ho Výzvou k úhradě dluhu společnost Citibank Europe plc vyzvala k úhradě dluhu ze Smlouvy o úvěru v celkové výši 141.073,67 Kč s tím, že částka 80.252,74 Kč představuje dlužnou jistinu úvěru, částka 12.749,44 Kč představuje dlužné smluvní úroky za poskytnutí úvěru kapitalizované ke dni zahájení Insolvenčního řízení, částka 4.130,- Kč představuje dlužné poplatky, částka 40.775,96 Kč představuje smluvní úrok z prodlení ve výši 26,4 % ročně za období od 26. 9. 2012 do 12. 11. 2014 a částka 22.240,80 Kč představuje smluvní úrok z prodlení ve výši 26,4 % ročně za období od 12. 11. 2014 do 26. 2. 2016. Výsledná pohledávka Instituce rovněž zohlednila Zůstavitelem uhrazenou částku 19.075,27 Kč, jako splátky uhrazené Zůstavitelem v Insolvenčním řízení.

Navrhovatel tvrdí, že dluh Instituci uhradil v plné výši dne 14. 3. 2016.

Navrhovatel namítá, že ujednání o smluvním úroku z prodlení ve výši 26,4 % ročně „*po splatnosti předmětného úvěru je toliko v rozporu se zákonem a je tedy ve smyslu ust. § 39 a § 41 občanského zákoníku neplatným právním úkonem*“.

Navrhovatel namítá, že Instituci uhradil „*smluvní úrok z prodlení z dlužné částky po splatnosti předmětného úvěru, a to za období od 26. 9. 2012 do 26. 2. 2016*“ ve výši 63.016,76 Kč, když „*zákonný úrok z prodlení z jistiny úvěru ve výši 80.252,74 Kč za toto období činil 24.912,43 Kč*“ na základě § 517 odst. 2 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“) ve spojení s nařízením vlády č. 142/1994 Sb., kterým se stanoví výše úroků z prodlení a poplatku z prodlení podle občanského zákoníku a kterým se stanoví minimální výše nákladů spojených s uplatňováním pohledávky (dále jen „nařízení vlády č. 142/1994 Sb.“). Rozdíl mezi částkou 63.016,76 Kč a částkou 24.912,43 Kč ve výši 38.104,33 Kč je tak bezdůvodným obohacením Instituce.

5 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že Zůstavitel uzavřel se společností Citi a.s. Smlouvu o úvěru, a současně potvrzuje, že se dne 5. 1. 2016 na základě smlouvy o prodeji a koupi části závodu uzavřené mezi Institucí a společností Citibank Europe plc stala věřitelem ze Smlouvy o úvěru, neboť společnost Citibank Europe plc byla věřitelem pohledávky ze Smlouvy o úvěru na základě smlouvy o převodu podniku ze dne 29. 12. 2007 uzavřenou mezi ní a společností Citi a.s.

Instituce tvrdí, že ke dni 21. 9. 2012, kdy byl na majetek Zůstavitele prohlášen úpadek, činila dlužná jistina úvěru ze Smlouvy o úvěru částku 80.252,74 Kč, dlužný smluvní úrok z tohoto úvěru ve výši 26,4 % p. a. kapitalizovaný ke dni úpadku činil částku 12.749,44 Kč a dlužné poplatky činily částku 4.130,- Kč, celkem tak dluh Zůstavitele ze Smlouvy o úvěru k tomuto dni činil 97.132,18 Kč.

Instituce dále tvrdí, že tuto pohledávku Zůstavitel nikterak nerozporoval a zároveň byla tato pohledávka Instituce ze Smlouvy o úvěru přezkoumána v rámci insolvenčního řízení jako po právu.

Instituce potvrzuje, že v rámci insolvenčního řízení uhradil Zůstavitel částku 19.075,27 Kč. Ke dni úmrtí Zůstavitele, tj. dne 12. 11. 2014, činil dluh Zůstavitele ze Smlouvy o úvěru celkem 119.064,42 Kč a skládal se z dlužné jistiny ve výši 61.177,47 Kč, dlužného úroku z úvěru ve výši 26,4 % p. a. kapitalizovaného ke dni prohlášení úpadku ve výši 12.749,44 Kč, dlužného úroku z úvěru ve výši 26,4 % p. a. za dobu od prohlášení úpadku Zůstavitele do dne úmrtí Zůstavitele ve výši 41.007,51 Kč a dlužných poplatků ve výši 4.130,- Kč. Instituce argumentuje, že nikdy po Navrhovateli, resp. Zůstaviteli, nepožadovala uhradit úrok z prodlení, což plyne i z přihlášky pohledávky Instituce do Insolvenčního řízení, i když jí ke dni úmrtí Zůstavitele vznikl nárok na zákonný úrok z prodlení ve výši 11.649,86 Kč.

Instituce dále tvrdí, že Navrhovatel učinil na dluh ze Smlouvy o úvěru jedinou splátku ve výši 141.073,67 Kč dne 15. 3. 2016. K tomuto dni činil dluh ze Smlouvy o úvěru celkem 140.683,07 Kč a skládal se z dlužné jistiny ve výši 61.177,47 Kč, dlužného úroku z úvěru ve výši 26,4 % p. a. kapitalizovaného ke dni prohlášení úpadku ve výši 12.749,44 Kč, dlužného úroku z úvěru ve výši 26,4 % p. a. za dobu od prohlášení úpadku Zůstavitele do dne 15. 3. 2016 ve výši 62.626,16 Kč a dlužných poplatků ve výši 4.130,- Kč. Částku 390,60 Kč pak Instituce započítala na zákonný úrok z prodlení, který ke dni 15. 3. 2016 činil 17.794,36 Kč.

Instituce proto pokládá smluvní vztah ze Smlouvy o úvěru za zaniklý v důsledku jeho splnění Navrhovatelem dne 15. 3. 2016.

6 Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Navrhovatel ani Instituce se k výzvě finančního arbitra ohledně možnosti smírného řešení sporu nevyjádřili. Smírného řešení se proto mezi stranami sporu před vydáním tohoto nálezu finančnímu arbitrovi nepodařilo dosáhnout.

7 Právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Finanční arbitr při rozhodování aplikuje rozhodné psané právo, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů, Ústavního soudu nebo Soudního dvora Evropské unie (dále jen „Soudní dvůr“). Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, rozhodnutí finančního arbitra jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je posouzení nároku Navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 38.104,33 Kč jako rozdílu mezi částkou úroků z prodlení, které uhradil Navrhovatel Instituci na základě neplatného ujednání Smlouvy o úvěru o smluvním úroku z prodlení ve výši 26,4 % p. a. za období od 26. 9. 2012 do 26. 2. 2016, a částkou úroku z prodlení, kterou byl Navrhovatel za toto období povinen uhradit na základě ustanovení § 517 odst. 2 občanského zákoníku ve spojení s nařízením vlády č. 142/1994 Sb.

7.1 *Skutková zjištění*

Ze shodných tvrzení stran sporu a v řízení shromážděných podkladů má finanční arbitr za prokázané, že

- a) Zůstavitel a společnost Citi a.s. uzavřeli Smlouvu o úvěru;
- b) na konci měsíce října 2011 činil dluh Zůstavitele ze Smlouvy o úvěru 97.132,18 Kč;
- c) dne 21. 9. 2012 byl Usnesením o povolení oddlužení zjištěn úpadek Zůstavitele a povoleno řešení jeho úpadku oddlužením;
- d) dne 2. 10. 2012 přihlásila společnost Citibank Europe plc do insolvenčního řízení vedeném o úpadku Zůstavitele pohledávku ze Smlouvy o úvěru ve výši 97.132,18 Kč;
- e) dne 24. 2. 2015 bylo Usnesením o zastavení Insolvenčního řízení zastaveno Insolvenční řízení, protože Zůstavitel dne 12. 11. 2014 zemřel;
- f) v rámci Insolvenčního řízení uhradil Zůstavitel na dluh ze Smlouvy o úvěru částku 19.075,27 Kč;

- g) Usnesením o dědictví potvrdil Okresní soud v Kladně, že dluh Zůstavitele ze Smlouvy o úvěru se stal součástí dědictví, které Navrhovatel nabytí smrtí Zůstavitele;
- h) Navrhovatel uhradil dne 15.3.2016 Instituci na dluh ze Smlouvy o úvěru částku 141.073,67 Kč, čím tento závazek zanikl splněním.

7.2 Rozhodná právní úprava

Strany sporu uzavřely Smlouvu o úvěru za účinnosti občanského zákoníku a obchodního zákoníku.

Podle § 3028 odst. 1 č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), který nabytí účinnosti 1. 1. 2014, který nahradil občanský i obchodní zákoník, se tímto zákonem (myšleno novým občanským zákoníkem) „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavce druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí činnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy.

Při posuzování platnosti závazkového vztahu ze Smlouvy o úvěru, jejích ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích, musí finanční arbitr tedy aplikovat příslušná ustanovení občanského a obchodního zákoníku ve zněních účinných ke dni uzavření Smlouvy o úvěru jako předpisů upravujících smlouvu o úvěru a další instituty smluvního práva.

Obecně, smlouva o úvěru je podle ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku absolutním obchodním závazkovým vztahem, a tedy relevantním právním předpisem upravujícím vztahy účastníků řízení je obchodní zákoník, konkrétně jeho část třetí, zejména pak ustanovení § 497 až § 507. Současně podle § 1 odst. 2 obchodního zákoníku platí, že „[p]rávní vztahy uvedené v odstavci 1 se řídí ustanoveními tohoto zákona. Nelze-li některé otázky řešit podle těchto ustanovení, řeší se podle předpisů práva občanského.“

V tomto projednávaném případě je Smlouva o úvěru současně smlouvou spotřebitelskou podle hlavy páté části první občanského zákoníku.

Podle ustanovení § 1 odst. 2 občanského zákoníku platí, že „[o]bčanský zákoník upravuje majetkové vztahy fyzických a právnických osob, majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, jakož i vztahy vyplývající z práva na ochranu osob, pokud tyto občanskoprávní vztahy neupravují jiné zákony“.

Smlouvu o úvěru uzavřeli Zůstavitel a společnost Citi a.s. před účinností zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, proto se práva a povinnosti z ní vyplývající řídí výhradně zákonem o spotřebitelském úvěru, tím není dotčeno subsidiární použití občanského zákoníku v otázkách, které zákon o spotřebitelském úvěru neupravuje, protože platí, že zákon o spotřebitelském úvěru je vůči občanskému zákoníku ve vztahu speciality a použití právních norem v něm obsažených má přednost před použitím právních norem obsažených v občanském zákoníku.

7.3 Rozhodná smluvní úprava

Podle čl. 17 Smlouvy o úvěru Zůstavitel potvrdil, že obdržel a souhlasí „se Sazebníkem a Obchodními podmínkami pro držitele Citibank kreditních karet. Obchodní podmínky pro

držitele Citibank kreditních karet jsou nedílnou součástí smlouvy o vydání a užití Benefit Citi karty. “

V čl. 7.1 Obchodních podmínek se smluvní strany dohodly na tom, že „[n]eobdržíme-li (rozuměj InSTITUTE, resp. společnost Citi a.s.) platbu aktuálního zůstatku uvedeného ve výpisu z kartového účtu nejpozději v den splatnosti v plné výši, vzniká Vám (rozuměj Navrhovatel, resp. Zůstaviteli) povinnost platit denní úrok v roční procentní výši uvedené v aktuálním sazebníku, a to: a) z nesplacené částky kartové operace nebo její části, která je uvedena v aktuálním výpisu z kartového účtu, a to od data provedení této kartové operace do dne vydání současného výpisu z kartového účtu; a b) z aktuálního zůstatku uvedeného na výpisu z kartového účtu, a to od data vydání výpisu z kartového účtu do dne přede dnem, kdy jsme obdrželi splátku aktuálního zůstatku (částečně nebo zcela); a c) z aktuálního zůstatku uvedeného na výpisu z kartového účtu, od kterého se odečtou částečné splátky, a to ode dne provedení této částečné splátky do dne vydání příštího výpisu z kartového účtu nebo dne, kdy obdržíme splátku aktuálního zůstatku v plné výši, podle toho, která z těchto událostí nastane dříve. “

Podle čl. 1.1 Obchodních podmínek „aktuální zůstatek znamená celkové závazky vůči nám v danou chvíli v souvislosti s Vaším kartovým účtem...či těmito Obchodními podmínkami, včetně všech kartových operací..., úroků a poplatků“. Zároveň podle čl. 6.1 Obchodních podmínek platí, že „[a]ktuální zůstatek připišeme na vrub Vašeho kartového účtu “.

*V čl. C bod 1. písm. b) Sazebníku se pak smluvní strany dohodly na tom, že se úroková sazba při částečných splátkách úvěru pohybuje od 9,9 % do 26,4 % p. a., s vysvětlivkou „*obecně 26,4 % p.a., jiná úroková sazba je individuálně dohodnuta s klientem a je uvedena na výpise z kartového účtu klienta“.*

7.4 Platnost ujednání o úroku z úvěru ve výši 26,4 % p. a.

Podle § 39 občanského zákoníku „[n]eplatný je právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přičí dobrým mravům.“ Podle § 497 obchodního zákoníku „[s]mlouvou o úvěru se zavazuje věřitel, že na požádání dlužníka poskytne v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a dlužník se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky. “

Podle § 262 odst. 4 obchodního zákoníku „[v]e vztazích podle § 261 nebo podřízených obchodnímu zákoníku dohodou podle odstavce 1 se použijí, nevyplývá-li z tohoto zákona nebo ze zvláštních právních předpisů něco jiného, ustanovení této části na obě strany; ustanovení občanského zákoníku nebo zvláštních právních předpisů o spotřebitelských smlouvách, adhezních smlouvách, zneužívajících klauzulích a jiná ustanovení směřující k ochraně spotřebitele je však třeba použít vždy, je-li to ve prospěch smluvní strany, která není podnikatelem. Smluvní strana, která není podnikatelem, nese odpovědnost za porušení povinností z těchto vztahů podle občanského zákoníku a na její společné závazky se použijí ustanovení občanského zákoníku. “

Podle § 517 odst. 2 občanského zákoníku „[j]de-li o prodlení s plněním peněžitého dluhu, má věřitel právo požadovat od dlužníka vedle plnění úroky z prodlení, není-li podle tohoto zákona povinen platit poplatek z prodlení; výši úroků z prodlení a poplatku z prodlení stanoví prováděcí předpis. “

Finanční arbitr zjistil, že ujednání čl. 7.1 Obchodních podmínek ve spojení s čl. C bod 1. písm. b) Sazebníku, podle kterého činí obecná úroková sazba při částečných splátkách úvěru

26,4 % p. a., je ujednáním o úroku z úvěru ze Smlouvy o úvěru ve smyslu ustanovení § 497 obchodního zákoníku a nikoli ujednáním o smluvním úroku z prodlení ve smyslu § 262 odst. 4 věty druhé obchodního zákoníku ve spojení s § 517 odst. 2 občanského zákoníku. Toto ujednání tak není neplatným ujednáním podle § 39 občanského zákoníku z důvodu rozporu se zákonným ustanovením § 517 odst. 2 občanského zákoníku.

Finanční arbitr zjistil, že dne 15. 11. 2012 se na základě Usnesení o povolení oddlužení Krajského soudu v Plzni (dále jen „Insolvenční soud“) konalo přezkumné jednání. Na přezkumném jednání byla pohledávka InSTITUTE zjištěna v přihlášené výši, když tato pohledávka nebyla insolvenčním správcem, dlužníkem ani jiným věřitelem popřena co do pravosti, výše ani pořadí. Z Výpisu ze seznamu přihlášených pohledávek pak finanční arbitr zjistil, že Insolvenční soud v Insolvenčním řízení přezkoumal dne 15. 11. 2012 pohledávku společnosti Citibank Europe plc ze Smlouvy o úvěru ve výši 97.132,18 Kč s výsledkem „*pohledávka byla zcela zjištěna, nebyla nikým popřena*“.

Součástí této pohledávky, která byla zjištěna, resp. nebyla nikým popřena co do pravosti či výše či pořadí, ve smyslu § 201 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“), byl i nárok společnosti Citibank Europe plc na úroky z úvěru ze Smlouvy o úvěru podle ujednání čl. 7.1 Obchodních podmínek ve spojení s čl. C bod 1. písm. b) Sazebníku.

Usnesení o povolení oddlužení, ve kterém Insolvenční soud zjistil pohledávku společnosti Citibank Europe plc, tak představuje pravomocné rozhodnutí soudu, které zakládá překážku věci rozhodnuté. Finanční arbitr přitom vychází ze závěrů rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze dne 11. 7. 2017, sp. zn. I. ÚS 1440/14, podle kterého „*[m]eritorní rozhodnutí vydané v řízení o určovací žalobě tedy závazně řeší předběžnou otázku pro řízení o žalobě na plnění. I pokud by druhá strana podala žalobu na plnění, vycházel by soud při jejím řešení z rozhodnutím o (negativní) určovací žalobě prejudiciálně.*“

Otázku platnosti či neplatnosti ujednání o úrocích z úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši 26,4 % p. a. finanční arbitr posuzovat nemůže, když tuto otázku závazně vyřešil Insolvenční soud v rámci Insolvenčního řízení. Finanční arbitr tak přezkoumával pouze nároky na plnění ze Smlouvy o úvěru, které vznikly po právní moci Usnesení o zastavení Insolvenčního řízení.

7.5 Výše dluhu Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru

Podle § 502 odst. 1 věty první obchodního zákoníku platí, že „*[o]d doby poskytnutí peněžních prostředků je dlužník povinen platit z nich úroky ve sjednané výši, jinak v nejvyšší přípustné výši stanovené zákonem nebo na základě zákona.*“ Podle § 503 odst. 3 obchodního zákoníku platí, že „*[d]lužník je oprávněn vrátit poskytnuté peněžní prostředky před dobou stanovenou ve smlouvě. Úroky je povinen zaplatit jen za dobu od poskytnutí do vrácení peněžních prostředků.*“

Podle § 451 odst. 1 občanského zákoníku platí, že „*[k]do se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat.*“ Podle § 451 odst. 2 občanského zákoníku „*[b]ezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.*“

Z předložených podkladů finanční arbitr zjistil, že Zůstavitel uhradil poslední splátku dluhu ze Smlouvy o úvěru v měsíci dubnu 2011, kdy dluh Zůstavitele činil celkem 82.680,32 Kč

(z toho 62.809,46 Kč činil zůstatek kartového účtu a 19.870,86 Kč činila jistina úvěru poskytnutého Zůstaviteli v rámci programu splátek „Chytrá půjčka na kartě“). Společnost Citibank Europe plc v Insolvenčním řízení uplatnila pohledávku ve výši 97.132,18 Kč ke dni 21. 9. 2012 (dále jen „Pohledávka“). V rámci insolvenčního řízení uhradil Zůstavitel na dluh ze Smlouvy o úvěru částku 19.075,27 Kč. Dne 24. 2. 2015 bylo usnesením Insolvenčního soudu zastaveno Insolvenční řízení. K tomuto dni tak činil dluh Zůstavitele ze Smlouvy o úvěru 78.056,91 Kč (97.132,18 Kč - 19.075,27 Kč). Tento dluh se stal součástí dědictví, které Navrhovatel nabyl smrtí Zůstavitele.

Finanční arbitr dále zjistil, že aktuální zůstatek úvěrového účtu Zůstavitele, resp. dluh Zůstavitele ze Smlouvy o úvěru, činil 97.132,18 Kč už ke konci měsíce října 2011 a tudíž společnost Citibank Europe plc, která v Insolvenčním řízení uplatnila Pohledávku, do její výše nezapočetla a tedy neuplatnila nárok na úhradu úroků z úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši 26,4 % p. a. za období od měsíce listopadu 2011 do září 2012 podle § 503 odst. 3 obchodního zákoníku, ani nárok na úhradu zákonných úroků z prodlení z dlužné částky ze Smlouvy o úvěru za období od měsíce listopadu 2011 do září 2012 podle § 517 odst. 2 občanského zákoníku.

Finanční arbitr zjistil, že dne 15. 3. 2016 uhradil Navrhovatel Instituci částku 141.073,67 Kč.

K tomuto dni měla Instituce vůči Navrhovateli jako dědici po Zůstaviteli nárok na úhradu dluhu ze Smlouvy o úvěru, tj. částky 78.056,91 Kč představující neuhrazený zůstatek úvěrového účtu, resp. jistinu úvěru ze Smlouvy o úvěru, dále úroku z úvěru podle čl. 7.1 Obchodních podmínek ve spojení s čl. C bodu 1. písm. b) Sazebníku ve výši 26,4 % p. a. za dobu od prohlášení úpadku Zůstavitele dne 21. 9. 2012 do vrácení peněžních prostředků poskytnutých Zůstaviteli na základě Smlouvy o úvěru, tj. dne 15. 3. 2016, ve výši 71.814,07 Kč, a konečně nárok na úhradu zákonného úroku z prodlení z jistiny úvěru ze Smlouvy o úvěru za dobu od prohlášení úpadku Zůstavitele dne 21. 9. 2012 do vrácení peněžních prostředků poskytnutých Zůstaviteli na základě Smlouvy o úvěru, tj. dne 15. 3. 2016, ve výši 20.393,97 Kč.

Celkem tedy dluh Navrhovatele ze Smlouvy o úvěru činil ke dni 15. 3. 2016 částku 170.264,95 Kč (78.056,91 Kč + 71.814,07 Kč + 20.393,97 Kč).

Na částku 141.073,67 Kč, kterou Navrhovatel uhradil Instituci v souvislosti se Smlouvou o úvěru, tedy měla Instituce ze Smlouvy o úvěru nárok jako na úhradu dluhu ze Smlouvy o úvěru.

8 K výrokům nálezu

Finanční arbitr ze shromážděných podkladů a po jejich pečlivém právním posouzení nezjistil, že by Navrhovateli vznikl nárok na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 38.104,33 Kč, protože částku 141.073,67 Kč, kterou Navrhovatel uhradil Instituci na dluh ze Smlouvy o úvěru, Navrhovatel plnil po právu.

Navrhovatel svůj nárok na vydání bezdůvodného obohacení opírá o mylnou domněnku, že Instituce po Navrhovateli požadovala mimo jiné i úhradu smluvního úroku z prodlení z jistiny úvěru ze Smlouvy o úvěru. Finanční arbitr v průběhu řízení zjistil, že Instituci požadovaný úrok ve výši 71.814,07 Kč za období od 21. 9. 2012 do 15. 3. 2016 nepředstavuje úrok z prodlení či už smluvní nebo zákonný, nýbrž dlužný smluvní úrok za poskytnutí úvěru,

na který Instituci v souladu s čl. 7.1 Obchodních podmínek ve spojení s čl. C bodu 1. písm. b) Sazebníku nárok platně vznikl.

V souladu s ustanovením § 517 odst. 2 občanského zákoníku vznikl Instituci též nárok na úhradu zákonného úroku z prodlení z jistiny úvěru ze Smlouvy o úvěru za období od 26. 9. 2012 do 15. 3. 2016. Bezdůvodné obohacení tak nepředstavuje ani částka ve výši 390,60 Kč uhrazena Navrhovatelem nad rámec Institucí požadovanou částku ve výši 140.683,07 Kč, když Instituce částku ve výši 390,60 Kč započítala právě na zákonný úrok z prodlení z jistiny úvěru ze Smlouvy o úvěru. Úhradu zbylé části zákonného úroku z prodlení ve výši 20.003,37 Kč Instituce po Navrhovateli nepožadovala.

Finanční arbitr na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

V Praze dne 23. 10. 2017

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr